

Belichten in de glastuinbouw zonder overlast

Groeilicht is uit de glastuinbouw niet meer weg te denken. De consument stelt hoge eisen aan de beschikbaarheid en kwaliteit van producten en daarvoor is vaak groeilicht nodig. De lichthinder die hierdoor wordt veroorzaakt, zorgt maatschappelijk echter voor problemen.

Omwonenden storen zich aan de lichtkegels en maken zich zorgen over de verstoring van flora en fauna. Daarom hebben de sector, vertegenwoordigd door LTO Nederland, en Stichting Natuur en Milieu een Plan van Aanpak Lichtemissie opgesteld. Het doel: uiterlijk in 2008 moet de lichthinder tot een voor iedereen acceptabel niveau zijn teruggedrongen. Dit informatieblad, waarin in grote lijnen het Plan van Aanpak Lichtemissie beschreven staat, helpt betrokkenen om te anticiperen op toekomstige ontwikkelingen. Het volledige plan is te downloaden op www.glami.nl of www.natuurenmilieu.nl of www.lto.nl.

Status van het Plan

In het Plan van Aanpak Lichtemissie steken LTO en Natuur en Milieu hun nek uit om de lichtoverlast aan te pakken. Dat kan alleen met steun van hun achterban, de tuinders en burgers, de handhavers en de

wetgevende overheid. Dit plan wordt dan ook ondersteund door de convenantpartners van Glastuinbouw en Milieu (GlaMi), waaraan naast Natuur en Milieu en LTO Nederland, de ministeries van VROM, LNV en V&W, het Productschap Tuinbouw, de waterschappen, de provincies en de gemeenten deelnemen.

Het Plan van Aanpak heeft geen wettelijke status. In GlaMi-verband is wel vastgesteld dat het wenselijk is om ook de afscherming van de lichtkegel naar boven in de toekomst wettelijk vast te leggen.

Onderzekerheden

Lichtuitstraling van kassen is in principe

met een schermdoek te voorkomen. Omdat telen met lichtschermen echter nog betrekkelijk nieuw is, zijn er nog onduidelijkheden over de effecten hiervan op het gewas. Kan de tuinder bijvoorbeeld de overvloedige warmte uit de kas nog wel kwijt als de schermen dicht zijn? Ook is onduidelijk wat een acceptabele grenswaarde is voor hinderbeleving. Vandaar dat Natuur en Milieu en LTO onderzoek laten doen naar onder meer deze aspecten. Dit kan uiteindelijk leiden tot bijstelling van het plan van aanpak. Naar verwachting komt hierover in het najaar van 2005 meer duidelijkheid.

Wat staat er in het Plan van Aanpak Lichtemissie?

Het Plan van Aanpak gaat vooral over de bovenafscherming van de lichtemissie. Zijafscherming is immers al langer wettelijk verplicht. Om in 2008 de nachtelijke hemel minder verlicht te krijgen, willen LTO en Natuur en Milieu de lichtemissie gefaseerd terugdringen. In de komende drie jaar zullen de tuinders moeten investeren in bovenschermen. Bij

voorkeur schermen die minimaal 95% afschermen. Dit is nu al een verplichting voor degenen die tijdens de donkerteperiode (tussen 20.00 uur en 24.00 uur) willen belichten en zal volgens het Plan van Aanpak vanaf 2008 de hele nacht verplicht worden. Mits uit onderzoek blijkt dat dit ook mogelijk is.

Reeds aanwezige schermen

In het plan is – om kapitaalvernietiging te voorkomen- overeengekomen dat tijdelijk ook 85%-schermen of reeds aanwezige energieschermen acceptabel zijn, mits die de hele nacht gebruikt worden. Tuinders krijgen vijf tot zeven jaar de tijd om nieuwe 85%-lichtschermen af te schrijven en te vervangen voor een 95%-scherm. Reeds aanwezige energieschermen mogen tot

2008 in de plaats van lichtschermen worden gebruikt. Einddoel van het Plan is dat er in 2008 in alle kassen gedurende de hele nacht lichtafscherming van minimaal 95% aanwezig is.

Te geringe poothoogte

Voor kassen waarin - technisch gezien - geen lichtschermen kunnen worden geplaatst (dit is vaak het geval bij een poothoogte van 3,5 meter of lager), ligt de zaak moeilijker. Daar wordt gefaseerd een langere donkerteperiode ingevoerd. Op dit moment moeten deze tuinders wettelijk tussen 20.00 en 24.00 uur het licht uitdoen. Per 1 september 2006 wordt dat 6 uur per nacht. In 2008 zal het licht de hele nacht uit moeten, tenzij de tuinder een speciale ontheffing krijgt van de gemeente.

Naleving

Een deel van de oplossing van het lichthinderprobleem zit in de naleving van de huidige wettelijke regels. LTO doet daarom een beroep op de tuinders om deze regels te respecteren. LTO en Natuur en Milieu hebben samen de Staatssecretaris van VROM gevraagd controle op de naleving van deze regels op de prioriteitenlijst van de milieuhandhavers te zetten. Daarnaast zoeken de twee partijen nog naar een methode om de naleving en de handhaving goed te monitoren.

Wat zegt de wet over de toepassing van groeilicht?

In het Besluit glastuinbouw staat dat alle de tuinders sinds 1 april 2005 verplicht zijn de lichtuitstoot via de zijgevels af te schermen. Tussen zonsondergang en zonsopgang moet de lichtuitstoot op een afstand van tien meter van de zijgevel verminderen met 95%.

Voor wat betreft de lichtuitstoot naar **boven** geldt dat tussen 1 september en 1 mei het licht gedurende de donkerteperiode (van 20.00 tot 24.00 uur) minimaal 95% zijn afgeschermd moet zijn. Gebeurt dit niet dan moeten de lampen in die periode uit. Een wetswijziging is in voorbereiding. De partijen in GlaMi ondersteunen de afspraak

van de Stichting Natuur en Milieu en de LTO-vakgroep Glastuinbouw dat 85% bovenafscherming ook voldoende is, mits het scherm dan de hele nacht dicht is. Ze zullen deze opnemen in de wijzigingen van het Besluit glastuinbouw. Gemeenten en ander bevoegd gezag is ook gevraagd hiermee rekening te houden in de handhaving. De overige onderdelen van het Plan van Aanpak Lichtemissie zijn nog niet voorgedragen om in het Besluit opgenomen te worden. Daarvoor wachten partijen nog op de uitkomst van de lopende onderzoeken. Naar verwachting komt daarover meer duidelijkheid in het najaar van 2005.

De opties voor tuinders voor de komende jaren volgens het Plan van Aanpak Lichtemissie

Opties	Poothoogte > 3,5 m, bestaande bouw en nieuwbouw				Indien plaatsen van lichtschermen onmogelijk is (bv. Poothoogte < 3,5 m)		
	Tussen 20.00 uur en 24.00 uur minimaal 95% afschermen of licht uit	Minimaal 85% afschermen gedurende de hele nacht	Energie-schermdicht gedurende de hele nacht (geldt niet voor nieuwbouw)	Minimaal 95% afschermen gedurende de hele nacht	Minimaal tussen 20.00 uur en 24.00 uur licht uit	Minimaal 6 uur licht uit	Hele nacht licht uit
1-1-2005	X	X, 7 jaar afschrijven	X		X		
1-1-2006	X	X, 6 jaar afschrijven	X			X	
1-1-2007	X	X, 5 jaar afschrijven	X			X	
1-1-2008				X			X

Productie en eindredactie:

Projectbureau Glastuinbouw en Milieu, PRLT/Zoetermeer

Vormgeving: Ton Wienbelt/Den Haag

Fotografie: B. Coster/NHPA/Foto Natura, Jurjen Drenth, Gerard Vlekke

Dit is een uitgave van LTO Nederland en Stichting Natuur en Milieu in samenwerking met Glastuinbouw en Milieu. In Glastuinbouw en Milieu werken overheid en bedrijfsleven samen om een goede milieuprestatie van glastuinbouwbedrijven mogelijk te maken.

Utrecht, juli 2005